

בשלושה בעלים).
 ממשיך ריש לקיש להקשות: **אמר** ליה לרבי יוחנן, **ותבדוק עצמה**
 אחרי שראתה דם **בביאה הראשונה של פעל שלישי**, ולא נתיר לה
 לשמש עמו ביאה שניה בלא בדיקה, שהרי החזקה בשלש אצבעות
 לראות מחמת תשמיש. מתרץ רבי יוחנן: שאחרי ביאה אחת בבעל
 זה, אינה מוחזקת לראות אצלו מחמת תשמיש, **לפי שאין כל**
הפחות שוות, ושמה בעילה זו היתה בכח מרובה. הלכך אינה
 נאסרת עליו, עד שתחזוק בשלש ביאות לכל אחד ואחד, ורק בביאה
 רביעית של בעל שלישי תצטרך לבדוק בשפופרת.
 הגמרא מביאה אפשרות נוספת להחרי אשה שהחזקה לראות
 מחמת תשמיש: **היא דאתאי לקמיה דרבי** - מעשה באשה שהיתה
 רואה מחמת תשמיש, שבאה לפני רבי. **אמר** ליה רבי **לאבדן**
 תלמידו, **זיל בעתה** - לך ותבהיל אותה פתאום, כדי לרפא אותה
 מחולייה. **אול בעתה** - הלך אבדן, והבהילה, **ונפל ממנה חררת דם**
 - חתיכת דם. **אמר** רבי, **נתרפאה זאת**, ולא תראה עוד מחמת
 תשמיש, ומותרת לבעלה.
 מעשה נוסף: **היא דאתאי** - מעשה באשה שהיתה רואה דם מחמת
 תשמיש **דאתאי לקמיה דמר שמואל**, **אמר** ליה מר שמואל **לרב**
דמי בר יוסף, **זיל בעתה**. **אול בעתה** - הלך רב דימי והבהילה, ולא
נפל ממנה ולא מירי [-כלום]. **אמר** שמואל, אשה זו **זו זוז ממקאה**
ונופצת היא - היא מתמלאת דם ומנורה אותו מגופה בשעת
 התשמיש, **וכל הממלאה ונופצת, אין לה תקנה**.
 מעשה נוסף: **היא דאתאי לקמיה דרבי יוחנן** - מעשה באשה
 שבאה לפני רבי יוחנן, **דכל אימת דהות סלקא מטבילת מצות**,
הות קהויא דמא - שבכל פעם שהיתה עולה מטבילת מצוה, היתה
 רואה דם. **אמר** ליה רבי יוחנן, **שפא דימת** - הדיבורים שמדברות
 עליך נבות עיריך, שמתקנאות בך בחיבה שביניך לבין בעלך, **עלתה**
ביך - הם גורמים לך לראות את הדם כשאת נכנסת לעיר. **לבי**
והפעלי לו על גבי הנהר שטבלת בו, לפני שתכנס לעיר.
 שמועה אחרת בדברי רבי יוחנן: **איבא דאמר** - יש מי שאמר, שרבי
 יוחנן **אמר** ליה, תגלי - תספרי את הצרה שלך **לחברותיך**, כי היכי
דתהויו עליך גיפא, נתהויו עליך **להך גיפא**, שכשם שתמדהו
 עליך עד עתה לצד אחד, שאת חביבה מאד על בעלך, מעתה יתמדהו
 עליך לצד השני, שאת שנואה עליו, ובכך תשוב הקנאה ממך.
 שמועה נוספת בדברי רבי יוחנן: **איבא דאמר** שרבי יוחנן **אמר** ליה,
גלי לחברותיך את הצרה שלך, כי היכי **דלבעו עליך רחמים** - כך
 שייקשו עליך רחמים, בתפילה. מביאה הגמרא ראייה שיש לאדם
 להודיע צערו לרבים כדי שייקשו עליו רחמים: **דתניא** בברייתא,
 נאמר בפסוק בענין מצורע שיוצא מחוץ למחנה (ויקרא יג מה) **ויקרא**
לרבים, **ויקרא**, ללמד שהוא צריך לפרסם דבר זה כדי **להודיע צערו**
לרבים, **ורבים מבקשים עליו רחמים**.
 הגמרא מביאה מעשה המסייע ללשון השלישי, שיש לה להודיע את
 הצרה לחברותיה: **אמר** רבי **יוסף**, **הנה עובדא** - היה מעשה
בפומבדיתא, באשה שהיתה רואה דם מחמת תשמיש, והודיעה את
 צרה לרבים, והתפללו עליה, **ואתקיי** - ונרפאה מהחולי שלה.
 אשה הרואה דם תחילה, או הרואה בזמן הראוי לנדה וכפי שיבואר
 להלן, הרי היא נדה, ועליה אמרה התורה (ויקרא טו יט) **שבצעת ימים**
תהיה בנדתה. ונטמאת שבעה ימים, ובליל היום השמיני, היא טובלת
 לטהרתה, ואינה צריכה שבעה נקיים. לכן בין אם ראתה יום אחד,
 ובין אם ראתה כמה ימים, טובלת בליל השמיני לתחילת ראייתה.
 ובלבד שתפסוק מלראות דם לפני סוף היום השביעי.
 אחרי שבעה ימים אלו שנקראים 'ימי נדה', מתחילים ימי הזיבה,
 במשך אחד עשר יום. והוא מה שאמרה התורה (ויקרא טו כה, כח)
יאשה כי יזוב זוב דמה ימים רבים, בלא עת נדתה, או כי תזוב על
 נדתה וגו' **וספדה לה שבצעת ימים**, ואור התקור. ואשה שראתה דם
 בימי הזיבה, דינה מתחלק לפי אורך הראייה: אם ראתה דם רק יום
 אחד, עליה להמתין אחרי הראייה יום נוסף, נקי מדם, וטובלת, וביום
 השלישי היא טהורה. וכן אם ראתה דם יומיים רצופים, עליה להמתין

1 **ותנשא** לבעל **אחר** שלא החזקה אצלו להיות רואה מחמת תשמיש.
 2 הברייתא ממשיכה לבאר דין האשה שראתה מחמת תשמיש אצל
 3 הבעל השני: **ניסת לאחר**, ושוב **ראתה דם מחמת תשמיש**,
 4 **משמשת פעם ראשונה ושניה ושלישית**, ואם ראתה בהם דם הרי
 5 זו החזקה להיות רואה מחמת תשמיש גם בבעל זה. **מכאן ואילך**
 6 **לא תשמש** - אסורה לשמש, עד שתתגרש, **ותנשא לאחר**.
 7 ממשיכה הברייתא לבאר דין האשה שראתה מחמת תשמיש אצל
 8 הבעל השלישי: **ניסת לאחר**, **וראתה דם מחמת תשמיש**, **משמשת**
 9 **פעם ראשונה ושניה ושלישית**, ואם ראתה דם גם בשלש פעמים
 10 אלו, **מכאן ואילך**, **לא תשמש** - אסורה לשמש, עד שתבדוק
 11 **עצמה**.
 12 מבארת הברייתא דרך הבדיקה: **ביצד בודקת את עצמה**, **מביאה**
 13 **שפופרת** - קנה חלול, ומכנסת השפופרת באותו מקום, עד מקום
 14 שהיא יכולה, **ובתוכה של השפופרת מכחול** [-קיסם ארוך], **ומוד**
 15 **-בד רן מונח על ראשו של המכחול**. ותוחבת המכחול עד שמגיע
 16 המוך למקום שהשמש דש בו. **אם נמצא דם על ראש המוך**, **בידוע**
 17 **שהדם** שהיא רואה בשעת תשמיש **מן המקור הוא בא**, ואם **לא**
 18 **נמצא דם על ראשו של המוך**, **בידוע שהדם מן הצדדין הוא בא**,
 19 מפני הדוחק שנדחקים הצדדים בשעת הביאה. ואין דינה כאשה
 20 הרואה מחמת תשמיש.
 21 הברייתא מביאה אופנים נוספים שאשה שראתה מחמת תשמיש
 22 אינה נאסרת: **ואם יש לה מכה** [-פעצ] **באותו מקום** - במקור,
 23 **תולך במפתח**, ואינה נאסרת. **ואם יש לה וסת לקלוקל זה**, שהיא
 24 רואה מחמת תשמיש בזמנים קבועים, **תולך בוסתה**, לומר שרק
 25 בשעת וסתה היא רואה, ובשאר הזמנים רשאית לשמש בלא בדיקת
 26 שפופרת.
 27 הברייתא מביאה אופן שאינה יכולה לתלות במכה: **ואם היה דם**
 28 **מפתח**, **משונה** - שונה במראהו **מדם ראייתה** שהיא רואה מחמת
 29 התשמיש, **אינה תולך במכתה**.
 30 מבארת הברייתא מנין יודעים שיש לה מכה: **ונאמנת אשה לומר**,
 31 **מכה יש לי במקור** [-ברחם] **שפמנה דם יוצא**, **דברי רבי**. **רפן**
 32 **שמעון בן גמליאל אומר**, **דם של מכה**, **הפא מן המקור**, **טמא** אב
 33 הטומאה [אמנם אינו מטמא את האשה כנדה, ומותרת לבעלה].
 34 **ורבותינו העירו על דם המכה הפא מן המקור**, **שהוא טהור**, שאין
 35 הלכה כרובן שמעון בן גמליאל.
 36 הגמרא מבארת תחילה את המחלוקת שהובאה בסוף הברייתא.
 37 שואלת הגמרא: **מאי בינייהו** - מה ההבדל בין רבן שמעון בן
 38 גמליאל לרבותינו, כלומר, מהו טעם מחלוקתם. משיבה הגמרא:
 39 **אמר עולא**, **מקור**, **מקומו טמא** **איבא בינייהו**, שלדעת רבן שמעון
 40 בן גמליאל, המקור [-הרחם] עצמו טמא, ולכך הדם שנוגע במקור
 41 טמא. ולדעת רבותינו הדם אינו טמא, מפני שהמקור עצמו טהור.
 42 הגמרא חוזרת לעיקר דברי הברייתא, שהרואה מחמת תשמיש שלש
 43 פעמים, וכן היה אצל שלשה בעלים, צריכה בדיקה בשפופרת.
 44 הגמרא תמדה על בדיקה זו: הלא **השפופרת**, **אפגורי מפגרא** לה -
 45 סורט את האשה ומוציא דם, מפני שהעץ אינו חלקי. מתרצת הגמרא:
 46 **אמר שמואל**, יש לבדוק **בשפופרת של אבר** - עופרת, **ופיה** - וקצה
 47 השפופרת, **רצוף** - מקופל פנימה **לתוכה**, שלא תשרוט.
 48 שנינו בברייתא, שאם ראתה שלש פעמים מחמת תשמיש בבעל
 49 ראשון, עליה להתגרש ממנו. מקשה הגמרא: **אמר** ליה ריש לקיש
 50 **לרבי יוחנן**, מדוע אמרה הברייתא, שעליה להתגרש מבעל
 51 הראשון, **ותבדוק עצמה** בדיקת שפופרת, אחרי שראתה **בביאה**
 52 **שלישית של פעל הראשון**, וכך תוכל להשאר אצלו. מתרצת
 53 הגמרא: **אמר** ליה רבי יוחנן, **לפי שאין כל האצבעות** [-אבר
 54 התשמיש **שוות**, ואף שראתה אצל בעל ראשון, יתכן שאצל בעל
 55 שני לא תראה, ולכן מוטב שתתגרש ותהיה מתוקנת בבעל השני,
 56 ולא תסמוך על הבדיקה להשאר עם בעל זה, שהשפופרת אינה
 57 בירור גמור ויתכן שאף לאחר בדיקה כשתשמש תראה, ויבוא לידי
 58 שגגת כרת. לכן אינה בודקת, עד שתחזוק לראות מחמת תשמיש,

57 הרחם, בלא שיצא ממנו דם. ולכן כשנפתח הרחם ביום השלישי
 58 להפיל את הולד, ודאי יצא ממנו גם דם, ויחד עם ראיית הדם ביומיים
 59 שלפני כן הרי ראתה שלשה ימים, ולכן צריכה שבעה נקיים, כדן
 60 זבה גדולה.
 61 רב פפא מקשה על דברי רבא: אָמַר לִיה רַב פַּפָּא לְרַבָּא, מַאי אָרִיא
 62 – מדוע אמרת שדווקא אם קָשְׁתָּה שְׁנֵי יָמִים והפילה, צריכה לישב
 63 שבעה נקיים. הלא אָפִילוּ אִם רָאתָ מִשְׁהוּ דָם בְּעֶלְמָא בְּכַל זְמַן
 64 שהוא, צריכה לישב שבעה נקיים. דְּהָא אָמַר רַבִּי יִזְרָא, בְּנֹת
 65 יִשְׂרָאֵל הִחְמִירוּ עַל עֲצָמָן, שְׁאִפִּילוּ רוֹאוֹת טַפַּת דָם בְּחֶרְדֵּל
 66 יוֹשְׁבוֹת עָלֶיהָ שֶׁבָּעָה נְקִיִּים.
 67 תירץ לו רבא: אָמַר לִיה רַבא לְרַב פַּפָּא, אָמִינָא לָךְ אִיסוּרָא וְאַתָּה
 68 אָמַרְתָּ מְנַהֵגָא – אני אומר לך שבאופן זה יש איסור גמור מן הדין,
 69 שאפילו במקום שלא החמירו, תשב שבעה נקיים, על כרחו, מצד
 70 תורה. ואתה מקשה עלי, למה לא אמרתי אופן אחר, שאסור מצד
 71 המנהג. אין מקום לקושייך, הִיבָא דְאֶחָמוֹר אֶחָמוֹר הִיבָא דְלֵא
 72 אֶחָמוֹר לֵא אֶחָמוֹר – במקום שהחמירו כחומרת רבי זירא החמירו,
 73 ובמקום שלא החמירו לא החמירו. לכן יש לומר את הדין, להודיע
 74 שאפילו במקום שלא החמירו כרבי זירא, המקשה שני ימים והפילה
 75 חייבת מן התורה לשבת שבעה נקיים.
 76 התיבות להלן הם סימן למימרות שיובאו בסמוך: (תְּבַעְוָה, נְתָר,
 77 בְּחִמּוֹן, לְמַבּוּל, קְמִטִים, עַל גְּפִי, נִמְל סִימָן).
 78 הגמרא מבארת דין טהרת אשה הבאה להנשא: אָמַר רַבָּא, אִשָּׁה
 79 שֶׁתְּבַעְוָה לַיְנִשְׂא, וְנִתְפַּיְסָה – ביקשו ממנה להנשא, והיא התרצתה
 80 לכך, צָרִיכָה שֶׁתִּשָּׁב שֶׁבָּעָה נְקִיִּים, שמא ראתה דם מחמת תאוות
 81 חימוד.
 82 הגמרא מביאה מעשה, להוכיח שדברי רבא הם גם בקטנה שנתפייסה
 83 להנשא: רַבִּינָא אֵיעֶסֶק לִיה לְבָרִיה בִּי רַב חֲנִינָא – רבינא שידך
 84 לבנו, את בתו של רב חנינא. אָמַר לִיה רַב חֲנִינָא לְרַבִּינָא, סָבֵר לִיה
 85 מִר לְמַכְתָּב בְּתוּבָה לְאַרְבָּעָה יוֹם – האם נראה בעיניו שנכתוב את
 86 הכתובה בעוד ארבעה ימים. אָמַר לִיה רַבִּינָא לְרַב חֲנִינָא, אֵין וְ-כֵן.
 87 בִּי מָטָא לְאַרְבָּעָה – כשהגיע היום הרביעי, וכתבו הכתובה, נָסֵר –
 88 המתין רבינא ולא הכניס את בנו לחופה, עַד שֶׁעֲבְרוּ אַרְבָּעָה יָמִים
 89 אַחֲרֵינָא מוֹזַמַן כְּתִיבַת הַכְּתוּבָה. וכיון שהתעכבו ארבעה ימים עד
 90 כתיבת הכתובה, ועוד ארבעה ימים עד ליום הנישואין, נמצא
 91 שֶׁאֵיֶעֱבֹב שֶׁבָּעָה יוֹמֵי בְּתָר הַיּוֹמֵי יוֹמָא – שרבינא התעכב שבעה
 92 ימים, לאחר היום שבתו של רב חנינא התרצתה לנישואין.
 93 אָמַר לִיה רַב חֲנִינָא לְרַבִּינָא, מַאי הָאֵי שֶׁהִתְעַכַּבְתָּ אַרְבַּעַה יָמִים
 94 נוֹסְפִים אַחֲרֵי כְּתִיבַת הַכְּתוּבָה. אָמַר לִיה רַבִּינָא לְרַב חֲנִינָא, לֵא סָבֵר
 95 לָה מִר לְהָא דְרַבָּא – האם אין אתה סובר את הדין שאמר רבא,
 96 דְאָמַר רַבָּא, שֶׁאִשָּׁה שֶׁתְּבַעְוָה לַיְנִשְׂא, וְנִתְפַּיְסָה, צָרִיכָה לִישָׁב
 97 שֶׁבָּעָה נְקִיִּים. ואם כן, לא היה אפשר להשיאם ביום כתיבת הכתובה,
 98 שהיה רק ארבעה ימים מיום שתבעוה.
 99 אָמַר לִיה רַב חֲנִינָא, אֵימַר דְאָמַר רַבָּא לְחֶשֶׁשׁ לְדָם חִימוּד, בְּגִדוּלָה,
 100 דְקָחוּיָא דְמָא – שרואה דם נדות. אָבֵל בְּקַטְנָה, דְלֵא חֲזִיָא דְמָא –
 101 שאינה רואה דם, מִי אָמַר.
 102 אָמַר לִיה רַבִּינָא, בְּפִירוּשׁ אָמַר רַבָּא לֵא שְׁנָא גְדוּלָה לֵא שְׁנָא
 103 קַטְנָה. גְדוּלָה, מְעֵמָא מַאי שֶׁהֲצִיבּוּ שֶׁבָּעָה נְקִיִּים, מִשּׁוּם דְמִתְמַדָּא
 104 – שחומדת ומחמת כן בא דם, קַטְנָה נְמִי וְ-גַם כֵּן מְחַמְדָּא, וְגַם בַּה
 105 יֵשׁ לְחֶשֶׁשׁ לְדָם וְצִרִיכָה שֶׁבָּעָה נְקִיִּים.
 106 מן התורה, כל חייבי טבילות, צריכים לטבול ללא חציצה לא על
 107 גופם, ולא על שערם, ולכן חובה עליהם לעיין בגופם ושערם תחילה
 108 לדעת שאין בהם חציצה. עוֹזָא הַסּוּפֵר הַסּוּפֵר וְתִיקָן, שכל אשה
 109 הבאה לטבול, תחפוף גופה לפני הטבילה. הגמרא שלפנינו תבאר
 110 דיני חפיפה, ודינים נוספים להקפיד בהם לפני הטבילה: אָמַר רַבָּא,
 111 אִשָּׁה הַחּוֹפֶפֶת עֲצָמָה לְפָנֵי טְבִילָה,

1 יום נוסף נקי מדם, וטובלת, ובימים הרביעי היא טהורה. והיא הנקראת
 2 'שומרת יום כנגד יום', או 'זבה קטנה'. אבל אם ראתה דם שלשה
 3 ימים רצופים, עליה להמתין שבעה ימים רצופים נקיים מדם, שנאמר
 4 (שם) 'וספרה לה שבעת ימים'. וטובלת, ובימים השמיני היא טהורה.
 5 והיא הנקראת 'זבה' סתם, או 'זבה גדולה'.
 6 ולפיכך, אשה שאינה יודעת אם היא בימי הנדה או בימי הזיבה,
 7 יכולה לבא לידי איסור. שהרואה יום אחד בימי הנדה טמאה שבעה
 8 ימים, ואם היא סבורה שהיא בימי הזיבה, תטעה ותמתין רק יום אחד,
 9 כדן שומרת יום כנגד יום. וכן אשה שזיהתה בימי הזיבה וראתה
 10 שלושה ימים, צריכה להמתין שבעה נקיים. ואם היא סבורה שהיא
 11 בימי הנדה, תטעה ותטבול מיד בלילה השמיני לראייתה, מבלי
 12 להמתין שבעה נקיים. הגמרא להלן תבאר תקנות שתיקנו חכמים,
 13 כדי למנוע חשש איסור.
 14 אָמַר רַב יוֹכָהָן אָמַר רַב יְהוֹרֵה, אָמַר רַב, הִתְקִין רַבִּי בְּשָׂדוֹת –
 15 בכפרים, שאין מצויים שם בני תורה, והנשים שם אינן יודעות להבחין
 16 אם הן בימי נדות או בימי זיבות. שכל אשה שראתה דם יום אֶחָד,
 17 תִּשָּׁב שֶׁשָּׁה יָמִים נְקִיִּים מִדָּם, וְהוּא – מלבד יום הראיה. כדן תורה
 18 של נדה, שנטהרת אחרי שבעה ימים מראייתה. ולא די לה להמתין
 19 יום אחד כדן זבה קטנה, שמא הראיה היתה בימי נדות.
 20 המשך תקנת רבי: אשה שראתה שְׁנַיִם – שני ימים, תִּשָּׁב שֶׁשָּׁה יָמִים
 21 נְקִיִּים מִדָּם, וְהָן – מלבד שני הימים שהיא ראתה בהם. לחומרא,
 22 להמתין שמונה ימים, ולא שבעה כדן נדה. שמא היום הראשון היה
 23 סוף ימי זיבה, והיום השני תחילת ימי נדות, לכן צריכה להמתין עוד
 24 ששה ימים, אחרי ראיית היום השני.
 25 המשך תקנת רבי: ואם ראתה שְׁלֹשָׁה יָמִים רְצוּפִים, תִּשָּׁב שֶׁבָּעָה יָמִים
 26 נְקִיִּים מִדָּם, שמא שלש הראיות היו בימי זיבה, וצריכה שבעה נקיים
 27 כדן זבה גדולה.
 28 הגמרא מוסיפה חומרא נוספת שנהגו, יותר מחומרת רבי: אָמַר רַבִּי
 29 יִזְרָא, בְּנֹת יִשְׂרָאֵל הִחְמִירוּ עַל עֲצָמָן, שְׁאִפִּילוּ רוֹאוֹת טַפַּת דָם
 30 קַטְנָה בְּגֶרְעִין חֶרְדֵּל, יוֹשְׁבוֹת עָלֶיהָ שֶׁבָּעָה נְקִיִּים, כדן אשה
 31 שראתה שלשה ימים בימי הזיבה.
 32 בדן יולדת אמרה התורה (ויקרא יב ב, ה), 'אִשָּׁה בִּי תוֹרִיעַ וְיִלְדָה וְכָר
 33 וְטָמְאָה שֶׁבַע יָמִים וְגו' וְאִם נִקְבָה תִלְד וְטָמְאָה שֶׁבַע יָמִים בְּנִדְתָּה'.
 34 והינן, שהיולדת זכר טמאה שבעה, והיולדת נקבה טמאה שבעה ימים,
 35 ומיד לאחר מכן טובלת ונטהרת. ודין המפלת כדן היולדת.
 36 אמנם אשה שהיתה זבה גדולה לפני לידתה, אינה נטהרת אחרי
 37 שבעה לזכר, או שבעה לנקבה, עד שתמתין שבעה ימים נקיים מדם,
 38 כדי להטהר מטומאת הזיבה. אבל האשה שכרעה לילד בתוך הימים
 39 הראיים לזיבה, אף שראתה דם בימים שלפני הלידה, אינה נטמאת
 40 בטומאת זיבה, אלא רק בטומאת יולדת, ואינה צריכה שבעה נקיים
 41 לטהרתה. ודם זה נקרא 'דם קושי'.
 42 מביאה הגמרא מעשה: אַרְבָּרִיָּה רַבָּא, לְרַב שְׁמוּאֵל – רבא הולך
 43 את רב שמואל, וטייל עמו ברחובות העיר, וְרָרַשׁ רַבא בְּדַרְכוּ דִין
 44 בהלכות טומאת יולדת: האשה שכרעה לילד בימים הראיים לזיבה,
 45 וְקָשְׁתָּה בְּלִידָתָה שְׁנֵי יָמִים וְרָאתָה בְּהֵם דָם, מחמת קושי הלידה,
 46 וְלַיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי הִפִּילָה אֶת לוּלָהּ, ללא דם. הרי היא טמאה טומאת
 47 זיבה, ולכן תִּשָּׁב שֶׁבָּעָה נְקִיִּים כדי להטהר כדן זבה גדולה.
 48 ודבריו צריכים ביאור, שכן דין זבה גדולה שצריכה לישב שבעה
 49 נקיים, הוא דווקא כשראתה שלשה ימים. ואילו רבא אמר שהיא
 50 זבה, אף שראתה רק שני ימים. ועוד צריך להבין, מדוע עליה לישב
 51 שבעה נקיים, הלא שני ימים אלו היא ראתה מתוך קושי הלידה.
 52 והתורה התירה את דם קושי הלידה, שאינו מטמא טומאת זיבה. לכך
 53 הגמרא מבארת את דעתו של רבא: קִרְבָּר – סובר רבא, שהתורה
 54 התירה דם קושי רק אם נולד לבטוח ולד חי, אבל אֵין קָשׁוּי – דין דם
 55 קושי לְנִפְלִיִם. ומפני כך, הדם שראתה בשני הימים הקודמים להפלה
 56 היה דם זיבה. ועוד סובר רבא, שֶׁאֵי אֶפְשָׁר לְפַתִּיחַת הַקֶּבֶר – שיפתח

42 ואינה יודעת אם דבר זה היה עליה בשעת הטבילה, אם סמוך
 43 לחפיפה מְבַלָּה, ודאי שאחר הטבילה בא עליה הדבר החוצץ, ואינה
 44 צְרִיבָה לא לחוף ולא לטבול פעם נוספת. ואם לאו, שלא טבלה
 45 סמוך לחפיפה, אלא חפפה ביום וטבלה בערב, יש לחוש שמא
 46 החפיפה היתה עליה כבר בשעת הטבילה, ולכן היא צְרִיבָה לחוף,
 47 ולטבול פעם נוספת.
 48 הגמרא מביאה לשון אחרת בדברי רבא: איכא דאמרי שכך אמר
 49 רבא, אם באותו יום שהחפיפה מְבַלָּה, אינה צְרִיבָה לא לחוף ולא
 50 לטבול שוב, אפילו אם הטבילה לא היתה סמוך לחפיפה. ואם לאו,
 51 שחפפה ביום אחד וטבלה ביום אחר, צְרִיבָה לחוף ולטבול.
 52 הגמרא מבררת את ההבדל בין שתי הלשונות. שואלת הגמרא: מאי
 53 בְּנִייהו בין שתי הלשונות. משיבה הגמרא: איכא בְּנִייהו, לְמַסְמַךְ
 54 לחפיפה מְבַלָּה - לסמוך את החפיפה לטבילה. שלפי הלשון
 55 הראשון, יש לסמוך את החפיפה לטבילה, ולפי הלשון השני די לנו
 56 שהחפיפה תהיה ביום הטבילה, ואין צריך לסומכם זו לזו. ויש ביניהם
 57 הבדל נוסף, האם מותר לְמִיחָה בִּמְצָאָה ולְמַטְבֵּל בְּלִילִיא - לחפוף
 58 בסוף היום סמוך ללילה, ולטבול מיד בתחילת הלילה. שלפי הלשון
 59 הראשון מותר לעשות כן, שהרי סמכה את החפיפה לטבילה. אך לפי
 60 הלשון השני, אין לעשות זאת, שהרי החפיפה והטבילה אינן באותו
 61 יום.
 62 הגמרא מביאה שמועה נוספת של רבא בדין טבילה: אמר רבא,
 63 אשה לא תַעֲמֹד בשעת הטבילה, על גבי כלי חרס ותטבול.
 64 מבאר הגמרא את טעמו: כפר רב בְּהֵנָּא לְמִימַר - לומר, מְצָמָא
 65 מאי, משום גְּזֵירַת מְרַחְצָאוֹת - גזירה מחשש שיטבלו במרחצאות,
 66 מפני שבבית המרחץ דרך לישב על איצטבאות - ומבנה המתוקן
 67 לשיבהו העשויות מאדמה, הדומות לכלי חרס, ואם יטבלו על גבי
 68 כלי חרס, יש לחשוש שיאמרו שטבילה בבית מרחץ מועילה כמו
 69 מקוה. לפי זה ממשיך רב כהנא, שאין איסור לטבול אלא על גבי כלי
 70 חרס, שהוא דומה לאצטבאות שבמרחץ. הָא - אבל לטבול על גבי
 71 סִילְתָא - בקעת, חתיכת עץ רחבה, שאינה דומה לאצטבאות
 72 שבמרחץ, שפיר דמי - מותר, מפני שלא ימשכו על ידי כך לטבול
 73 במרחץ.
 74 דוחה הגמרא: אמר ליה רב הֵנָּן מְנַהֲרֵדְעָא לרב כהנא, הָתָם מְצָמָא
 75 מאי, לא מפני גזירת מרחצאות אלא משום דְּבַעֲיָתָא - שהאשה
 76 פוחדת בשעת הטבילה, שלא תפול מעל גבי הכלי, ומפני כן אינו
 77 טובלת כראוי. ולפי טעם זה על גבי סִילְתָא - בקעת עץ - נְפִי בַעֲיָתָא
 78 - גם היא מתייראת ואינה טובלת כראוי, ולכך יש לאסור לטבול גם
 79 בעומדת על בקעת עץ.
 80 הגמרא מביאה דין נוסף בדיני טבילה: אמר רב שְׂמוּאֵל פֶּר רַב
 81 יִצְחָק, אשה לא תטבול

1 לא תחוף - (תחפוף) את שערך, לא בְּנֶתֶר - מין אדמה לבנה, ולא
 2 בְּחֹל. בְּנֶתֶר, משום דְּמַקְלָף - שהוא מנתק את השיער, והשערות
 3 עלולות להסתבך וחוצץ. וְבְּחֹל, משום דְּמַסְרִיךְ - מדביק את
 4 השיער זה לזה וחוצץ.
 5 דין נוסף בדיני חפיפה: ואמר אמימר מְשַׁמֵּיה דְּרַבָּא, אשה לא
 6 תחוף, אלא בְּחַמִּין, אֶבֶל לא בְּצוּנִין. ורשאיית לחפוף אפילו בְּחַמִּין
 7 תְּמָה - מים שהתחממו בשמש, ואין צריך דווקא חמי האור - (האש).
 8 מבררת הגמרא את טעם הדין: צוּנִין, מאי מְצָמָא לא. משיבה
 9 הגמרא: משום דְּקִרְיִי (ומשרו) [מְשָׁרו] מְזִיָּא - שצוננים מקשים
 10 את השיער, ואין הלכלוך עובר ממנו, ויש לחשוש לחפיפה.
 11 דינים נוספים שהאשה צריכה להזהר בהם לפני הטבילה: ואמר
 12 רבא, לְעוֹלָם וְלָמַד אֲדָם בְּתוֹךְ בֵּיתוֹ, שְׁלַפְנֵי הַטְּבִילָה תִּהְיֶה אִשָּׁה
 13 מְדִיחָה בֵּית קַמְטִיָּה - בית השחי ובית הסתרים, בְּמִים, כדי להסיר
 14 משם את הדברים החוצצים.
 15 מקשה הגמרא: מִיִּתְיָב שֵׁנִינוּ בְּמִקְוֹאוֹת (פ"ח מ"ה). בֵּית הַקַּמְטִים -
 16 בית השחי, ובית הערה ובית הַסְּתָרִים - כגון תוך האוזן ותוך החוטם
 17 ותוך הפה או קמטים של זיקנה. אֵינָן צְרִיבִין לְבִיאת מִים - אין צריך
 18 שיגיעו אליהם מים בשעת הטבילה. ואם כן, אף אין להקפיד על
 19 חפיפה במקומות אלו, ומדוע אמר רבא שיש להדיחם במים.
 20 מתרצת הגמרא: נְהִי דְּבִיאת מִים לא בְּעֵינֵין - הן אמנם שאין אנו
 21 צריכים שיבואו בהם מים, מְקוֹם הָרְאוּי לְבִיאת מִים, בְּעֵינֵין - אנו
 22 צריכים. ולכך יש להסיר ממנו את כל הדברים החוצצים, כדי שיהיה
 23 ראוי שיבואו בו מים.
 24 בְּדַרְבֵּי זִירָא - כמו שאמר רבי זירא, דְּאָמַר רַבִּי זִירָא, לגבי הבאת
 25 קרבן מנחה לבית המקדש, כָּל הָרְאוּי לְבִילָה - כל מנחה שראוי
 26 לטבול, שאין בה יותר מששים עשרון סולת בכלי אחד, אֵין בִּילָה
 27 מְעַבְבַת בּוֹ, ואפילו אם לא בלל את הסולת עם השמן, המנחה
 28 כשרה, כיון שהמנחה ראויה להבלל. וְשֵׁאִין רְאוּי לְבִילָה - ומנחה
 29 שלא ניתן לטבול, מפני שהיא בכלי אחד יותר מששים עשרון, ואין
 30 הסולת והשמן נבללים יפה, בִּילָה מְעַבְבַת בּוֹ, ומנחה זו פסולה, מפני
 31 שלא ניתן לטבול. וכך גם לגבי חפיפה בבית הסתרים, המקום צריך
 32 להיות ראוי לביאת מים, אף שאינו צריך ביאת מים בפועל.
 33 הגמרא מביאה סיוע לדברי רבא, שבית הסתרים צריך להיות ראוי
 34 לביאת מים: אמר רבין פֶּר רַב אֲדָא, אמר רבי יִצְחָק, מְעַשָּׂה
 35 בְּשַׁפְּתָתוֹ שֶׁל רַבִּי, שְׂמַבְלָה וְעֵלְתָה מְטַבִּילתָה, וְנִמְצָא לָהּ עֵצִים
 36 חוּצֵין בֵּין שִׁינָיָהּ, וְהַצְרִיבָה רַבִּי, מְבִילָה אַחֲרַי ללא חפיפה. ואף
 37 שחלל הפה הוא בית הסתרים ואין צריך שיבואו בו מים, מכל מקום
 38 כיון שהיתה בו חפיפה ולא היה ראוי לביאת מים, לא עלתה לה
 39 טבילה.
 40 הגמרא מביאה שמועה נוספת של רבא, בדין חפיפה וטבילה: ואמר
 41 רבא, אשה שְׂמַבְלָה וְעֵלְתָה מְטַבִּילתָה, וְנִמְצָא עֲלֶיהָ דְּבַר חוּצֵין,